

R

G

B

WH

GR

BL

Grey Scale #13

C

M

Y

K

DANES-PICTA .COM

A

1

2

3

4

5

6

M

8

9

10

11

12

13

14

15

B

17

18

19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TO I SZTUKI OPERACYJNEJ

TAJNE

Egz. Nr 1

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. br. K. Świerczewskiego

Dział

Nr 012100

mjr WOJTOWICZ

WŁAŚCIWOŚCI OBRONY DP (DZ) NA SZEROKIM FRONCIE

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
BIBLIOTEKA TAJNA

014413

12544

REMBERTÓW

LUTY

1957

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TO I SZTUKI OPERACYJNEJ

TAJNE

Egz. Nr 1

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. br. K. Świerczewskiego

Dział _____
Nr 012100

mjr. WOJTOWICZ

**WŁAŚCIWOŚCI OBRONY DP (DZ)
NA SZEROKIM FRONCIE**

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
BIBLIOTEKA TAJNA

014413

12544

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
in. gen. broni K. Swierczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGOLNEJ I SZUKI OPERACYJNEJ

ZATWIERDZAM
ZCA SZEF KATEDRY D/S TO

~~W. A. J. W. B.~~

kgz. nr ... 1

/-/ S H O C H A - ppłk

Quell. post 12357K

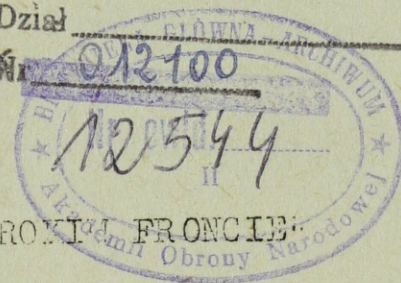
mjr WOJTOVICZ

KONSEJNT WYKŁADU

Archiwum Biblioteki Tajnej,
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział

Nr 012100

WLASCIWOSCI OBRONY DP /DZ/ NA SZEROKIM FRONCIE

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego
BIBLIOTEKA TAJNA

014413

REMBERTOW

STYCZNI

1957 r.

P L A N W Y K Ł A D U

- A. Temat: "WŁAŚCIWOŚCI OBRONY DP /DZ/ NA SZEROKIM FRONCIE"
- B. Cel: Zapoznać słuchaczy z właściwościami organizacji i prowadzenia walki obronnej przez DP /DZ/ na szerokim froncie.
- C. Czas: Dwie godziny szkolne.
- I. Ogólna charakterystyka obrony na szerokim froncie:
a/ Możliwości bojowe DP /DZ/ i normy wzmocnienia.
b/ Struktura pasa obrony.
c/ Ugrupowanie bojowe DP /DZ/
- II. Właściwości organizacji obrony na szerokim froncie:
a/ Cechy szczególne pracy dowódcy i sztabu dywizji nad wypracowaniem decyzji.
b/ Zabezpieczenie bojowe działek dywizji.
c/ Organizacja współdziałania.
d/ Organizacja dowodzenia i łączności.
- III. Właściwości prowadzenia walki obronnej:
a/ Prowadzenie walki obronnej w celu odparcia ataku piechoty i czołgów npla i utrzymanie przedniego skraju obrony.
b/ Prowadzenie walki obronnej w celu zniszczenia npla, który wlał się w głąb obrony

Wnioski.

I. Ogólna charakterystyka obrony na szerokim froncie.

Obronę na szerokim froncie stosuje się na kierunkach drugorzędnych, zazwyczaj w terenie nie wazędzie dostępnym do działań nacierających wojsk nieprzyjaciela. Stosuje się ją również w razie braku dostatecznej ilości sił i środków do zorganizowania obrony na normalnym froncie oraz w odwrocie.

Celem obrony na szerokim froncie jest utrzymanie zajmowanych pozycji, zadanie jak największych strat i wyczerpania sił nieprzyjaciela, zyskanie na czasie i stworzenie korzystnych warunków dla późniejszego przejścia własnych wojsk do natarcia.

DP /DZ może przejść do obrony na szerokim froncie w wyniku rozwoju różnych sytuacji bojowych, podczas organizacji zawczasu przygotowanej obrony przez armię oraz w głębi operacyjnej obrony npla przy przejściu z natarcia do obrony.

DP z zasady przejdzie do obrony na szerokim froncie na drugorzędnym kierunku obrony armii, broniąc głównego lub drugiego pasa obrony względnie armijnej rubieży obrony.

Przejście DZ do obrony na szerokim froncie najczęściej będzie występowało przy przejściu jej z natarcia do obrony w operacyjnej głębokości obrony npla.

Przejście DP /DZ/ do obrony na szerokim froncie w toku natarcia w operacyjnej głębokości obrony npla może nastąpić w warunkach:

- konieczności zabezpieczenia i osłony skrzydeł wojsk armii;
- obrony opanowanego przyczółka, rubieży, obiektów i utrzymania ich do podejścia sił głównych armii.

W obronie na szerokim froncie zamyka się kierunki dogodne do natarcia przez nieprzyjaciela, gdzie skupia się w większości sił i środków. Na pozostałych trudnodostępnych odcinkach organizuje się obronę mniejszymi siłami. Podstawą obrony na szerokim froncie są batalionowe rejony obrony o szerokości do 5 km, przygotowane przez baczny piechoty wraz ze

środkami ich wzmocnienia. Rejonów obrony powinny służyć najważniejsze przejścia i dogodne dla npl kierunki działań, jak również winny być powiązane między sobą systemem ognia oraz przeszkodami terenowymi i zaporami inżynieryjnymi.

Sila i trwałość obrony na szerokim froncie w dużym stopniu uzależniona jest od zorganizowania i przygotowania manewru odwodów, zarówno z głębi obrony jak i wzdłuż frontu w celu wykonania kontrataków lub wzmocnienia obrony na kierunku głównego nderzenia npla..

Szybkie odtworzenie elementów ngrupowania bojowego zniszczonych przez broń atomową, drogą manewru części sił z rejonów nie porażonych lub mniej zagrożonych, będzie zazwyczaj bardzo utrudnione i wymaga szczególnej troski dowódców i sztabu o wyposażenie odwodów /drugich rzutów/ w środki transportowe, w celu zapewnienia im możliwości jak najszybszego manewru na kierunki zagrożone.

Stąd też posiadanie silnych odwodów w obronie na szerokim froncie ma duże znaczenie. W skład ich wchodzi piechota na samochodach, artyleria, czołgi, artyleria pancerna i saperzy ze środkami przeciwczołgowymi.

Obronę na szerokim froncie charakteryzują następujące cechy:

- skupienie wysiłku obrony dla utrzymania rejonów na dogodnych kierunkach dla natarcia przy równoczesnym obsadzeniu nieznacznymi siłami trudno dostępnych odcinków;
- stosunkowo niskie ogólne nasycenie sił i środków przy zachowaniu normalnego nasycenia na kierunku łatwego dostępnym;
- maksymalne wykorzystanie istniejących przeszkód terenowych i należyte ich przygotowanie pod względem inżynieryjnym i przeciwatomowym na głównych kierunkach natarcia npla;
- szeroki manewr siłami i środkami, w związku z tym takie ich rozmieszczenie, by odpowiadało to myśli przewidniej użycia ich w toku walki;

- ę walka rozpoczyna się zazwyczaj na kierunkach i rejonach dogodniejszych do natarcia;
- mniej korzystne i mniej prawdopodobne - choć nie wykluczone użycie broni atomowej o działaniu wybuchowym w powiązaniu z TST i NST przede wszystkim na kierunkach dogodnych dla natarcia.

2. Możliwości DP /DZ/ i normy wzmocnienia.

Możliwości DP /DZ/ i normy wzmocnienia zależą od składu i stanu oddziałów, zadania, charakteru działania i terenu.

a/ P i e c h o t a:

Podstawową taktyczną jednostką kalkulacyjną jest batalion piechoty /batalion zmechanizowany/bez/, który w bronie na szerokim froncie może bronić rejonu o szerokości do 5 km.

Batalion piechoty /zmechanizowany, bez/ z przydzielonymi mu środkami wzmocnienia przygotowuje samodzielny rejon obrony. W terenie trudnodostępnym, przy szerokim rejonie obrony batalionu kompanie mogą organizować samodzielne kompanijne rejony obrony, zamykając najważniejsze kierunki, które winny być przygotowane do obrony okrężnej.

Luki między batalionowymi rejonami obrony mogą wynosić do 1 - 1,5 km. W lukach rozbudowuje się pozorne budowle obronne na stanowiska dla dział i czołgów oraz przygotowuje się odpowiednie zapory. Luki w obronie między boczami nie powinny przekraczać 1,5 km z tego względu, by były one osłonięte ogniem CFM, dział ppanc i moździerzy z rejonów obrony.

Obliczając możliwości obrony dywizji na szerokim froncie należy w każdym wypadku uwzględnić ważność, szerokość i pojemność kierunków dostępnych i trudnodostępnych. Biorąc pod uwagę te czynniki może się okazać, że w każdym konkretnym wypadku szerokość pasa obrony dywizji będzie różna.

Dla zilustrowania możliwości DP /DZ/ w obronie na szerokim froncie rozpatrzę jeden z wariantów.

W przeciętnych warunkach terenowych można zawsze określić kierunki najbardziej prawdopodobnego natarcia npla. I tak dla obsadzenia pierwszej pozycji dywizja winna wydzielić większość swych sił t.j. 5-6 baonów, z których 2-3 może bronić na normalnym froncie, reszta na szerokim froncie. Daje to 2-3 bataliony x 2 km = 4 - 6 km + 3 - 4 bataliony x 5km = 15 - 20 km czyli razem 19 - 26 km.

Biorąc ewentualne luki między batalionowymi rejonami obrony i odcinki trudnodostępnego terenu, to szerokość pasa obrony dywizji odpowiednio wzrośnie i może wynosić 30 i więcej km.

Jeśli chodzi o DZ, to biorąc pod uwagę jej skład organiczny /3pz + poz/ będzie ona zazwyczaj grupowała się w dwa rzuty. W pierwszym rzucie DZ z reguły będzie miała trzy pułki, a więc 7 - 8 batalionów na pierwszej pozycji, z których połowa będzie się zwykle broniła na normalnym, a druga na szerokim froncie co daje: 3 - 4 bataliony x 2 km = 6 - 8 km + 4 x 5km = 26 km czyli razem 26 - 28 km, Stąd wniosek, że pas obrony DZ przy ugrupowaniu w dwa rzuty może wynosić 26-30 km, a w ugrupowaniu w jednym rzucie /nietypowe/ może być więcej.

b/ Artyleria przeciwpancerna

Na dywizję broniącą się na szerokim froncie może nacierać około 2 - 2,5 dywizji piechoty pierwszego rzutu korpusów npla. Jest mało prawdopodobnym, by na kierunku obrony dywizji na szerokim froncie nacierała DPanc.

Nacierające DP npla będą wspierane organicznymi czołgami, a więc ogółem w pasie obrony dywizji może nacierać 270-340 czołgów npla.

Dla załamania natarcia takiej ilości czołgów wychodząc z obowiązujących norm trzeba 135-170 dział ppanc do walki z czołgami npla.

DP posiada organicznych 120 dział panc oraz 74 czołgów i dział panc. Razem DP posiada 194 środki do walki z czołgami npla.

Wobec powyższego DP jest w stanie swoimi organicznymi środkami skutecznie zwalczać nacierające czołgi npla organizując z części pozap CPanc dywizji.

DZ posiada organicznych czołgów i dział panc 222 /nie licząc czołgów rozpoznawczych i dowództwa/ oraz 90 środków ppanc, co razem daje 312 czołgów i dział panc i ppanc. Taka ilość środków w zupełności zabezpiecza walkę obronną DZ. Stąd wniosek, że DP i DZ są w stanie siłami organicznymi pokryć swoje potrzeby w środkach ppanc.

Specyficznym dla DZ jest to, że często będzie ona przechodzić do obrony na szerokim froncie w toku natarcia ze środkami, z którymi posiadała w natarciu. W związku z tym, możliwości DZ do walki z czołgami npla odpowiednio wzrosną.

e. Artyleria do ognia pośredniego.

Minimalne potrzeby zabezpieczenia walki obronnej dywizji artylerią do ognia pośredniego wymagają organizacji grup artyleryjskich w sile:

	LP	DZ
- dla pułków na głównym wysiłku obrony	2	2 dywizjony
- dla pułków na pomocniczym wysiłku obrony	1	1 " "
- dla DGA	2-3	2-3
	<hr/>	<hr/>
	Razem: 5-6	5-6 " "

Uwaga: W wypadku gdy DZ posiada dwa pułki na głównym wysiłku obrony, wzmocnienie DZ może wynosić trzy - cztery dywizjony.

Razem więc trzeba do pięciu-sześciu dyonów artylerii w DP. i sześciu - ośmiu dyonów w DZ.

DP posiada cztery organiczne, a DZ pięć, a więc w obronie na szerokim froncie DP / DZ/ może otrzymać jeden - dwa dyony artylerii wzmocnienia, a w wypadku gdy DZ posiada dwa pułki na głównym wysiłku, wzmocnienie może wynosić trzy - cztery dyo

d/ Artyleria przeciwlotnicza.

Na szerokim froncie dywizja broni ~~zazwyczaj~~ drugorzędного kierunku, na którym npl nie będzie rozwijał natarcia poważniejszymi siłami.

Należy więc przewidywać, że natarcie d tych sił nie będzie silnie wspierane działaniami lotnictwa npla.

Działając w tych warunkach DP i/DZ/najczęściej nie otrzyma wzmocnienia w artylerii plot, a osłonę plot będzie zmuszona organizować swoimi organicznymi środkami, skupiając główny wysiłek osłony plot przede wszystkim w rejonie głównego wysiłku obrony.

W obronie na szerokim froncie wszystkie pododdziały znajdujące się w drugich rzutach, odwodach, w samodzielnych rejonach, punktach oporu, winny większość swej broni maszynowej użyć do walki z lotnictwem npla. Wędrownie działa przeciwlotnicze stosuje się na dużą skalę. Istotną rolę odgrywa zaplanowany wg wariantów manewr środkami przeciwlotniczymi na kierunkach prawdopodobnych działań npla.

SO artylerii przeciwlotniczej w obronie na szerokim froncie, należy wybierać w punktach oporu i węzłach obrony, w terenie niedostępnym dla czołgów i osłoniętym zaporami inżynieryjnymi.

e/ Czołgi i działa pancerne.

Zarówno DP jak i DZ w obronie na szerokim froncie dodatkowego wzmocnienia w czołgach z reguły nie otrzyma, ponieważ nie ma potrzeby zwiększenia ilości czołgów, gdyż czołgi organiczne dywizji zapewniają wystarczające nasycenie wozów bojowych i pozwalają na organizację odwodu pancernego.

f/ Wojska inżynieryjne.

Ze względu na to, że w obronie na szerokim froncie ilość prac inżynieryjnych jest zwiększona, pomimo, że teren często będzie stanowił naturalną przeszkodę, to dla wykonania prac w nakazanym terminie, nieodzownym jest przydzielenie

większej ilości maszyn inżynieryjnych. Prace w zakresie inżynieryjnego przygotowania obrony wykonują wszystkie rodzaje wojsk. Prace inżynieryjne wymagają specjalnego przygotowania jak minowanie, budowa dróg, mostów, SD, PO i td wykonują pododdziały saperskie, które ze względu na szeroki pas obrony będą miały z reguły więcej pracy i dlatego też niezbędnym jest wzmocnienie pułków pododdziałami saperskimi. W związku z tym dywizja może być wzmocniona 1-2 baonami saperów.

g/ Wojska chemiczne.

npla

Dla wzmocnienia obrony na głównym kierunku uderzenia dywizja może być wzmocniona lekkimi miotaczami ognia w sile do kompanii oraz do kompanii ciężkich miotaczy ognia.

Może być przewidywane również użycie bmo w pasie obrony dywizji z wyższego szczebla, przede wszystkim na głównym wysiłku obrony. Wykonanie zadań związanych z organizacją rozpoznania chemicznego, odkażania, dezaktywacji i dezynfekcji zabezpieczają organiczne pododdziały opchem dywizji oraz pododdziały i oddziały armii, które mogą działać na korzyść dywizji na głównym wysiłku obrony dywizji.

3. Struktura pasa obrony.

Struktura pasa obrony dywizji na szerokim froncie składa się z tych samych elementów, jak w obronie na normalnym froncie. Jednak sama ^{roz} budowa jest uzależniona czasem jakim dysponuje dywizja na organizację obrony. Dla DZ jeśli przechodzi do obrony w głębi operacyjnej z natarcia czas będzie z reguły bardzo ograniczony w granicach 3-4 g dz do jednej doby. Z tego względu rozbudowa inżynieryjna będzie w każdym konkretnym wypadku wyglądała w sposób specyficzny.

Główny pas obrony nie będzie równomiernie rozbudowany. Kierunki dogodne do natarcia rozbuduje się w sposób analogiczny jak w obronie na normalnym froncie. Na odcinkach trudnodostępnych obronę rozbuduje się systemem samodzielnych

batalionowych, kompanijnych rejonów obrony i punktów oporu.

Wewnątrz batalionowych rejonów obrony i punktów oporu, rozbudowuje się transzeje i rowy łączące, batalionowe węzły i kompanijne punkty oporu oraz zapory inżynieryjne powiązane ściśle z systemem ognia, przygotowane do obrony określonej.

Luki, skrzydła i styki między batalionowymi rejonami obrony, punktami oporu zabezpiecza się przez rozbudowę pozornych transzei i rowów łączących, wszelkiego rodzaju zapór inżynieryjnych, powiązanych z systemem ogni wszystkich rodzajów wojsk.

Przedni skraj w obronie na szerokim froncie należy w miarę możliwości wybierać za naturalnymi przeszkodami, przy czym winien on dać możliwości maksymalnego wykorzystania systemu ognia wszystkich rodzajów wojsk, zapewnić ukrycie przed obserwacją npla sił i środków obrony oraz umożliwić obserwację i rozpoznanie wojsk npla.

W wypadku braku przeszkód naturalnych ustawia się pola minowe ppiech i pozostawia przed całym przednim skrajem, szczególnie na odcinkach dostępnych do natarcia czołgów.

Drugą i trzecią pozycję rozbudowuje się podobnie jak i pierwszą, w rejonach rozmieszczenia odwodów, przede wszystkim na kierunkach możliwego natarcia npla.

W miarę możliwości rozbudowuje się pozycje ryglowe dla skanalizowania ruchu npla.

Pozostałe elementy struktury obrony rozbudowuje się na zasadach ogólnych.

Ważne znaczenie ma szerokie stosowanie pozornych transzei i rejonów obrony, które mylą npla co do rzeczywistego charakteru naszej obrony, skutecznie maskują właściwe rejonny obrony i rozmieszczenie odwodów.

4. Ugrupowanie bojowe DP/DZ.

Ugrupowanie bojowe DP /DZ/ w obronie na szerokim froncie musi odpowiadać konkretnym warunkom obrony i zamiarowi walki. Przyjęte ugrupowanie powinno zapewnić na kierunku głów-

nego wysiłku dywizji uzyskania nasycenia sił i środków wystarczającego na zakłamanie przewidywanego natarcia npla. Kierunki pozostałe w zależności od stopnia zagrożenia, muszą być broniące przez te siły dywizji, które pozostaną po wydzieleniu sił na główny kierunek. U podstaw ugrupowania bojowego winna leżeć zasada współdziałania rodzajów wojsk i elementów ugrupowania bojowego między sobą.

Szerokość pasa obrony DP tylko w wyjątkowych wypadkach może pozwolić na ugrupowanie w dwa rzuty. Będzie to miało miejsce wtedy, gdy warunki terenowe w pasie obrony DP dają podstawę do przewidywania, że npl wykona główne uderzenie na wąskim odcinku, a ogólna szerokość pasa obrony npla DP pozwala zorganizować obronę pierwszej i drugiej pozycji siłami sześciu batalionów.

Najczęściej jednak szerokość pasa obrony jest większa i do obrony tych pozycji trzeba wydzielić nie sześć, a około siedmiu - ośmiu batalionów piechoty.

W związku z tym DP w obronie na szerokim froncie z reguły ugrupowuje się w jednym rzucie, a głębokość obrony zapewnia się przez stworzenie silnego i ruchomego odwodu, wzmocnionego czołgami, środkami ppanc, artylerią i saperami.

Natomiast na ugrupowanie bojowe DZ w obronie na szerokim froncie wpłynie w zasadniczym stopniu również położenie w jakim podchodzi ona do rubieży obronnej.

Jeżeli DZ do rubieży obronnej podchodzi w ugrupowaniu, mając w pierwszym rzucie dwa pz i poz, a czas na przegrupowanie jest ograniczony, to w takim wypadku DZ przejdzie do obrony w takim ugrupowaniu, w jakim podeszła do rubieży obronnej. Należy dążyć, aby w DZ mieć w drugim rzucie poz, celem wykorzystania go do zdecydowanych kontrataków. Tak więc z reguły w obronie na szerokim froncie DZ grupuje się w dwa rzuty.

Nie wyklucza to możliwości, że DZ będzie ugrupowana w jednym rzucie, mając silny odwód - jednak będzie to wypadek raczej sporadyczny i nietypowy dla DZ.

Pozostałe elementy ugrupowania bojowego dywizji organizuje się podobnie jak w obronie na normalnym froncie, a ich

~~siła uzależniona jest od konkretnych warunków walki i możliwości dywizji.~~

Dywizyjny rejon ppanc może być jedynie rozbudowany pod względem inżynieryjnym i przygotowany siłami ACPpanc, z przewidywanym jego obsadzeniem przez część sił ACPpanc albo przez pododdziały artylerii panc z odcinków nie atakowanych przez npla.

Odwód do walki z desantami powietrznymi organizuje się na rozkaz wyższego przełożonego, w składzie od wzmocnionej kompanii do baonu i rozmieszcza się go między głównym a drugim pasem, w rejonie przypuszczalnego desantowania npla z zapewnieniem mu dużej ruchliwości i samodzielności bojowej. OZap lub nawet dwa muszą być silne, ruchliwe z większym zapasem min złożonych częściowo na ziemi w kilku dogodnych punktach przewidywanego użycia.

Pierwszy rzut przyjmuje na siebie zasadniczy ciężar walki i powinien przez uporeczywą obronę przedniego skraju zakłamać i zatrzymać natarcie npla.

Odwód ogólnowojskowy /drugi rzut/ przeznaczają się do wykonania kontrataków względnie do pogłębienia obrony na trzeciej pozycji. Rozmieszcza się go w rejonie zapewniającym najlepsze warunki do wykonania manewru.

W zależności od warunków terenowych i powziętej decyzji, odwód /drugi rzut/ może być rozmieszczony w jednym lub w dwóch rejonach.

W obronie na szerokim froncie szczególnego znaczenia nabiera zaplanowanie i zorganizowanie manewru wszystkich odwodów i innych elementów ugrupowania bojowego, nie tylko z głębi, a także z innych odcinków frontu. Należy zwrócić szczególną uwagę na zabezpieczenie styków i skrzydeł i przygotowanie wszystkich oddziałów i pododdziałów do obrony okrężnej.

R O Z D Z I A Ł II.

Właściwości organizacji obrony DP / DZ/ na szerokim froncie

a/ Cechy szczególne pracy dowódcy nad wypracowaniem decyzji.

Metoda wypracowania decyzji do obrony na szerokim froncie nie odbiega od metody pobierania decyzji w normalnych warunkach. Metoda pracy każdorazowo uzależniona jest od charakteru działań, posiadanej ilości czasu, strzymanego zadania bojowego, stopnia oddziaływania npla oraz od charakteru terenu w pasie obrony dywizji.

Przy pobieraniu decyzji występują pewne cechy szczególne, na które dowódca dywizji powinien zwrócić szczególną uwagę, a mianowicie:

- przy ocenie sił własnych dca powinien szczegółowo rozpatrzyć niższy szczebel w celu określenia poszczególnych batalionowych i kompanijnych rejonów obrony i tylko wtedy dca dywizji potrafi dokonać należytego podziału sił i środków na poszczególne zagrożone kierunki, wyznaczyć siłę i skład pierwszego rzutu i zachować dostatecznie silny odwód /drugi rzut/ dla wykonania kontrataku;
- przy ocenie terenu, należy rozpatrzyć jego charakter, dostępność do natarcia, pojemność kierunków, zakręsy prac inżynierskich oraz możliwości manewru, maskowania i obrony styków i skrzydeł, ustalić rejon, od utrzymania których zależy trwałość obrony.

Dużą rolę w obronie na szerokim froncie odgrywa przygotowanie inżynierskie obrony, Dlatego też szef saperów powinien zreferować dowódcy dywizji możliwości podniesienia obronności terenu przez zastosowanie odpowiednich prac inżynierskich.

Po przeprowadzeniu analizy zadania i oceny położenia oraz wysłuchaniu danych oficerów sztabu - najczęściej w formie odpowiedzi na pytania - dca może ogłosić sztabowi rysunek decyzji, a następnie przeprowadzić rekonesans.

Najczęściej ~~ze względu na dużą szerokość~~ pasa obrony, dowódca dywizji będzie w stanie przeprowadzić rekonesans tylko na głównym wysiłku obrony dywizji, a na pozostałych odcinkach rekonesans może przeprowadzić szef sztabu lub zastępca dowódcy Dy.

W swojej decyzji dowódca ustala: przebieg przedniego skraju i poszczególnych pozycji, sposób ich rozbudowy, miejsca urządzenia punktów oporu, system ich ogniowego powiązania, sposób organizacji zabezpieczenia bojowego działań, sposób organizacji pracy tyłów i zabezpieczenia materiałowo-technicznego.

Biorąc pod uwagę fakt, że DZ będzie najczęściej przechodzić do obrony w toku natarcia, w bezpośredniej styczności z nplem oraz bardzo ograniczoną ilość czasu na jej organizację, niekiedy nawet bez sąsiadów, a więc przy odsłoniętych skrzydłach, w związku z tym w metodzie i treści pracy nad wypracowaniem decyzji występują pewne cechy szczególne.

Po otrzymaniu zadania na przejście do obrony dowódca DZ w odróżnieniu od organizacji pracy w normalnych warunkach może przyjąć jedną z następujących metod pracy. Po analizie zadania winien wydać wstępne zarządzenia oddziałom nacelowując ich działanie na kierunki przyszłej obrony poszczególnych pułków.

W kalkulacji czasu - winien uwzględnić czas potrzebny na podejście sił głównych do rubieży obronnej, czas na organizację systemu ognia, postawienie zadań oddziałom, mając na uwadze fakt, że zadania oddziałom muszą być postawione jeszcze przed podejściem ich do nakazanej rubieży obronnej.

Po ocenie położenia dowódca DZ pobiera decyzję z mapy, po czym stawia zadania oddziałom i pozostałym elementom ugrupowania bojowego przez oficerów sztabu, oficerów łącznikowych i przez radio.

Wraz z zadaniem bojowym dowódca DZ przekazuje krótkie wytyczne zabezpieczenia bojowego i współdziałania.

W toku wypracowania decyzji dowódca DZ może wysunąć się bliżej oddziałów walczących, a szczególnie do OW celem zorientowania się w sytuacji i terenie, sprecyzować osobiście zadanie dla pułku w rejonie głównego wysiłku obrony dywizji oraz wytycznych zabezpieczenia bojowego działań.

b/ Zabezpieczenie bojowe działań.

Warunki obrony na szerokim froncie w związku z większym rozśrodkowaniem sił i środków niż w normalnych warunkach, z jednej strony lepiej ochronią wojska od zmasowanych uderzeń npla, z drugiej jednak strony, stwarzają trudności udzielania sobie wzajemnej pomocy pomiędzy oddziałami.

W tym rozdziale poruszę niektóre charakterystyczne dla obrony na szerokim froncie elementy zabezpieczenia bojowego działań.

Obrona przeciwpancerna.

Organizując obronę przeciwpancerną w obronie na szerokim froncie należy przede wszystkim uwzględnić warunki terenowe. Główny jej wysiłek winien być skoncentrowany na kierunkach dogodnych do masowego użycia czołgów npla.

Zasady organizacji obowiązują te same, co w obronie na normalnym froncie z tym, że przy szerokim pasie obrony dywizja może uzyskać nasycenie tylko na wąskim kierunku głównego wysiłku obrony. Pozostałe odcinki obrony zabezpiecza się w granicach możliwości pozostałymi środkami dywizji.

W rejonach obrony pododdziałów piechoty organizuje się punkty, węzły i rejony ppanc na najbardziej czołgo-dostępnych kierunkach, zapewniając rozbudowę ich na całą głębokość rozmieszczenia sił pododdziałów.

Na pozostałych odcinkach mogą być kompanijne rejony obrony ppanc. Poza tym organizuje się manewr środkami ppanc wzdłuż frontu i z głębi obrony dla stworzenia odpowiedniego nasycenia na zagrożonym kierunku.

Stąd istotną rolę odgrywają w obronie na szerokim froncie silne odwody do walki z czołgami npla, jak AOPpanc i OZap, które na zagrożonych kierunkach winny mieć przygotowane rubieże ppanc rozmieszczone w głąb, a na pozostałych kierunkach wszere. Rozmieszczenie tych odwodów powinno zapewnić możliwość ich skutecznego wykorzystania na wszystkich prawdopodobnych kierunkach natarcia czołgów.

AOPpanc FP lub DZ w zasadzie organizuje się w sile do ppanc wzmocnionego saperami i lekkimi miotaczami ognia. System ognia wszystkich rodzajów broni należy powiązać z systemem zapór inżynieryjnych i przeszkód terenowych.

Czołgi i działa pancerne przydzielone do pułków można wykorzystać do organizacji zasadzek w systemie OIpanc do walczania czołgów npla.

W obronie na szerokim froncie duże znaczenie posiada dobrze zorganizowane między wszystkimi rodzajami wojsk współdziałanie, do walki z czołgami npla.

Obrona przeciwlotnicza.

W obronie na szerokim froncie ze względu na to, że najczęściej będzie to drugorzędny kierunek mniejsze jest prawdopodobieństwo masowych nalotów lotniczych npla.

Jednak na głównym kierunku natarcia npl użyje i tnięcia dla bezwładnienia rejonów obrony, dowodów, SO artylerii i innych obiektów.

W związku z tym, wysiłek OPIlot należy skupić do obrony tego kierunku, wykorzystując zasadnicze środki OPIlot dywizji. DGAPlot będzie zazwyczaj w składzie jednego organicznego paplot i winna osłaniać siły dywizji na głównym wysiłku obrony oraz rejon rozmieszczenia drugiego rzutu /odwodu/. SO artylerii przeciwlotniczej należy wybierać w punktach oporu, osłoniętych zaparami inżynieryjnymi i pododdziałkami piechoty z takim wyliczeniem, aby w razie potrzeby mogła prowadzić ogień do czołgów npla.

Należy przewidzieć i przygotować manewr DGAPlot na inne kierun-

ki obrony dywizji.

Pododdziały piechoty /zmechanizowanej/ na pomocniczym wysiłku obrony powinny do OPLOT wydzielić organiczną broń maszynową i być gotowe do samodzielnego zwalczania samolotów npla całą siłą swych środków.

Dla zmniejszenia skuteczności działania lotnictwa npla konieczne jest rozbudowanie w całym pasie obrony schronów, szczelin dla ukrycia pododdziałów oraz zapewnić dokładne, ciągłe maskowanie całości elementów ugrupowania dywizji i elementów obronnych.

Obrona przeciwochemiczna.

Mimo szerokiego rozczłonkowania elementów ugrupowania w obronie na szerokim froncie, użycie środków trujących szczególnie trwałych oraz bakteriologicznych przez npla jest możliwe, szczególnie na rejonach rozmieszczenia odwód /drugich rzutów/, węzły dróg, w celu utrudnienia wykonania manewru pododdziałami i sprzętem. Natomiast na kierunkach aktywnego działania npla należy się spodziewać użycia przez npla szybko działających środków trujących.

Tak jak obrona na szerokim froncie najczęściej zorganizowana jest w terenie mniej dostępnym /lasy, bagna, jeziora/ to środki trujące i bakteriologiczne utrzymują się w takim terenie znacznie dłużej, powodując tym samym trudności dla działających wojsk broniących się.

W związku z tym, dowódca dywizji powinien poświęcić obronie przeciwochemicznej dużą uwagę.

Główny wysiłek obrony przeciwochemicznej należy skupić na kierunkach możliwego użycia środków trujących przez npla. Należy zorganizować IC i patrole rozpoznania chemicznego, przede wszystkim w rejonach najbardziej zagrożonych.

Dezaktywację i odkażanie terenu należy przeprowadzać tylko w razie konieczności. W wypadkach skażenia terenu należy zorganizować obejścia.

/PZS/ należy mieć w gotowości do rozwinięcia.

W rejonach nieskażonych między drugą, a trzecią pozycją i na

trzeciej pozycji.

Zabezpieczenie skrzydeł i styków.

Obrońa na szerokim froncie organizowana punktami i rejonami obrony pomiędzy którymi mogą być luki 1 - 1,5 km stwarza możliwości przenikania npla w głąb naszej obrony, obejścia i oskrzydlenia broniących się wojsk.

Dlatego też obrona skrzydeł i styków jest ważnym zagadnieniem pracy dowódzkiej w obronie na szerokim froncie.

Na stykach między oddziałami i pododdziałami r zbudowuje się zapory połączone z przeszkodami naturalnymi, szeroko stosując miny - niespodzianki maskując je starannie.

Zapory i przeszkody osłania się ogniem skrzydłowym wszystkich rodzajów broni. Na styki planuje się ogień artylerii oraz działanie odwodów drugich rzutów dywizji. Poza tym styki ubezpiecza się organizując na nich zasadzki, placówki, patrole oraz wzmacnia się rozpoznanie działalności npla w tych rejonach.

Niezbędnym warunkiem niedopuszczenia do włamania npla na styku jest utrzymanie ciągłej łączności z sąsiadami.

Podobnie jak w obronie na normalnym froncie wyznacza się odpowiedzialnych za styki dowódców i sporządza się protokoły zabezpieczenia styków. Z chwilą rozpoczęcia natarcia npla należy zwrócić uwagę, czy wydzielone siły i środki wystarczają na zabezpieczenie styku. Jeśli nie, należy ^{stosować} manewr sił i środków aby wzmocnić zagrożone skrzydła i styki.

Walka z desantami powietrznymi.

Walka z desantami powietrznymi npla w warunkach obrony na szerokim froncie nabiera dużego znaczenia. Już na główny pas obrony mogą być wysadzone grupy o niedużym składzie, w celach dywersyjnych, a rzadziej taktycznych.

Stąd wypływa konieczność dokładnej organizacji obrony przeciwdesantowej i zabezpieczenie tych obiektów, które mogą być polem działania dla npla.

Pododdziały przeciwdesantowe w dywizji organizuje się na rozkaz dow. Armii w składzie od kompanii do wspomnianego batalionu, przydziela mu się do dywizji artylerii zazwyczaj ze składu DGA i 1 - 2 baterie artylerii plot mk i do plutonu saperów.

Do walki z desantami winny być przygotowane również pozostałe elementy ugrupowania dywizji, a pododdziały tylkowe uszą być przygotowane do obrony okrężnej i walki z desantem i dywersantami.

W zwalczaniu desantów decydującą rolę odgrywa szybkość i śmiałość działania, dlatego też należy dążyć do niszczenia desantów jeszcze w powietrzu lub podczas ich wysadzania. Odwód do walki z desantami musi być w stałej gotowości do natychmiastowego wyruszenia, a jego działania muszą być uzgodnione z innymi odwodami i elementami ugrupowania bojowego, jak również musi być zorganizowany niezawodny system powiadamiania i łączności.

Organizacja współdziałania.

Organizacja współdziałania w obronie na szerokim froncie jest jednym z zasadniczych zagadnień w pracy dow. dywizji i jest bardziej skomplikowana niż w obronie na froncie normalnym.

Składa się na to:

- duża szerokość i głębokość obrony dywizji;
- duże odległości między poszczególnymi elementami ugrupowania bojowego;
- trudności manewru ogniem i sprzętem;
- konieczność przygotowania manewru odwodami i sprzętem na kilku różnych i odległych kierunkach;
- skomplikowane dowodzenie w toku walki;
- trudności w organizacji i utrzymaniu ciągłej i trwałej łączności współdziałania.

Stąd niezależnie od ilości posiadanych zasobów, dow. dywizji powinien poświęcić organizacji współdziałania szczególną uwagę.

Właściwa organizacja współdziałania powinna powiązać ze sobą wysiłki wszystkich oddziałów i elementów ugrupowania bojowego dywizji w czasie i przestrzeni, w celu zniszczenia nacierającego npla.

Współdziałanie organizuje się przede wszystkim pod kątem potrzeb głównego wysiłku obrony dywizji. Na tym kierunku dca dywizji wyda osobiście wskazówki współdziałania w terenie. Na drugorzędnych kierunkach w razie braku czasu może organizować współdziałanie z mapy.

Współdziałanie organizuje się według takich samych etapów jak w obronie na normalnym froncie.

Cechą charakterystyczną organizacji współdziałania dla DZ przy przejściu do obrony w głębi operacyjnej jest to, że z reguły z braku czasu dca DZ nie będzie zbierał wszystkich dowódców oddziałów i dowódców rodzajów wojsk w celu wydania im wytycznych współdziałania na specjalnie zorganizowanym wyścisku w terenie, lecz w toku organizacji obrony po postawieniu zadań bojowych wyda osobiście wytyczne współdziałania oddziałom broniącym się w rejonie głównego wysiłku, a pozostałym oddziałom przekaże je przez oficerów sztabu, oficerów łącznikowych i przez radio. Stopień dokładności i sposób wydania wytycznych współdziałania dla DZ przy przejściu do obrony w operacyjnej głębi będzie zależał w każdym konkretnym wypadku od warunków sytuacji bojowej i czasu jakim dysponuje dca dywizji na organizację obrony i dlatego nie należy podchodzić do tego zagadnienia z jednym utartym szablonem.

W odróżnieniu od obrony na normalnym froncie często ze szczebla dywizji trzeba rozpatrzyć zagadnienia do kompanii włącznie. Należy dokładnie zgrać działania między samodzielnymi rejonami, punktami oporu i węzłami obrony wzdłuż frontu i w głębi, aby ich walka pozwoliła stworzyć warunki wzajemnej pomocy i wyrwania inicjatywy z rąk npla.

Na podstawie dokładnych kalkulacji czasu należy przewidywać i omówić warianty manewru sił i środków wzdłuż frontu

z oddziałów biernych na oddzialki atakowane przez npla oraz zgrać działania drugiego rzutu i odwodów z pododdziałkami pierwszego rzutu, przede wszystkim w czasie kontrataków we wszystkich przewidywanych wariantach. Ze względu na duże odległości i trudności dowodzenia działania poszczególnych pododdziałków zgodnie z ogólnym planem współdziałania dowódzcy dywizji winno być omówione w toku organizacji współdziałania bardzo szczegółowo.

Duże znaczenie ma uzgodnienie sposobów wzajemnego udzielania pomocy między oddziałami i sąsiadami, ustalenie ogólnego systemu orientowania się, zabezpieczenie skrzydeł i styków i zorganizowanie systemu trwałej wielokanałowej łączności współdziałania wszystkimi środkami technicznymi i ruchomymi.

Aby dokładnie zgrać w jedną całość działania elementów ugrupowania bojowego wewnątrz dywizji i z sąsiadami, sztab dywizji prowadzi dokładne obliczenia w czasie i terenie działań poszczególnych pododdziałków ich manewru oraz potrzebne nasycenie i stosunki sił na poszczególnych kierunkach, aby w każdej chwili był gotowy zreferować dowódcy dane odnośnie wojsk własnych i npla.

Organizacja dowodzenia.

Charakterystyczną cechą dowodzenia w obronie na szerokim froncie jest poogotawienie podwładnym dużej samodzielności. Samodzielność ta nie może jednak naruszyć myśli przewodniej walki dowódzcy dywizji. Obrona na szerokim froncie jest specyficzną formą walki wymagającą szczególnie przemyślanej i dostosowanej do istniejących warunków organizacji dowodzenia.

Trzymanie się szablonych wzorów nie tylko nie pozwoli dowódcy wykonać wszystkich czynności ze względu na brak czasu, ale pozbawi go możliwości wpływania w decydujących momentach na przebieg walki obronnej. Dlatego też konieczne jest stosowanie w szerokim zakresie osobistych kontaktów przez dowódcę dywizji z podległymi dowódcami, zwłaszcza na głównym wysiłku obrony.

W toku walki na odległych kierunkach, gdzie ingerencja dowódcy będzie trudna, należy szeroko wykorzystać oficerów łącz-

nikowych do przekazywania meldunków, rozkazów i zarządzeń.

Zadania bojowe i wytyczne współdziałania koordynujące działania oddziałów i elementów ugrupowania bojowego w interesach walki dywizji - muszą dawać dowódcom podległym możliwość wykazania rozumnej inicjatywy i samodzielności w realizowaniu ich zadania w ramach dywizji. Jest to uzasadnione tym, że walka toczy się w szerokim pasie, możliwe jest wytworzenie się nieprzewidzianej sytuacji, która wymaga powzięcia przez podwładnego decyzji z własnej inicjatywy dla zapewnienia zrealizowania myśli przewodniej i woli dow. dywizji.

Obrońca na szerokim froncie musi być prowadzona aktywnie, manewry odwodów muszą być wykonane szybko, co wymaga od dow. i sztabu dużej inicjatywy i wielkiej operatywności.

Dowódca dywizji dowodzi z SD. W niektórych wypadkach decydujących o przebiegu walki, jak na przykład podczas organizowania i kierowania kontratakami, dow. dywizji może wyjechać na FO specjalnie w tym celu uprzednio przygotowany.

Dla zapewnienia możliwości dowodzenia należy zorganizować system niezawodnej łączności.

Szerokość pasa obrony zwiększa zużycie sił i środków łączności do budowy, obsługi i ochrony linii telefonicznych.

Duże znaczenie ma wykorzystanie ruchomych środków łączności i radia. Dla zapewnienia ciągłej łączności koniecznym jest posiadanie silnego odwodu łączności.

III. Właściwości prowadzenia walki obronnej.

Najczęstszym wypadkiem obrony na szerokim froncie jest prowadzenie jej w warunkach bezpośredniej styczności z nplem. Może jednak zaistnieć wypadek, kiedy dywizja będzie organizowała obronę bez styczności z nplem. W tym wypadku będzie zazwyczaj organizowany pas przesłaniania. Walka o jego utrzymanie i walka ubezpieczeń bojowych nie różni się od zasad działania w obronie na normalnym froncie. Do podejścia npla do głównego pasa obrony, czołowe oddziały npla przystępują do rozpoznania naszej obrony, przegrupowania swych

sił i zajęciu podstaw wyjściowych do natarcia. Dowódca dywizji powinien zorganizować odparcie rozpoznania npla na szerokim froncie tak, aby wprowadzić npla w błąd co do przebiegu przedniego skraju obrony. Należy dokładnie i bez przerwy prowadzić rozpoznanie tak, aby na czas określić główne zgrupowanie npla i kierunek jego uderzenia.

W tym celu na skrzydła i tyły grupującego się npla wysyła się grupy wypadowe oraz prowadzi się ciągłą obserwację. Dowódca dywizji w czasie stwierdzenia oznak przygotowania napadu atomowego lub rżycia ST, powinien przegrupować i wzmocnić siły OPłot na kierunkach zagrożenia, zorganizować w miarę możliwości niszczenie środków napadu atomowego, utrzymywać wojska w gotowości do zabezpieczenia się przed jego skutkami i wzmocnić rozpoznanie promieniowania na zagrożonych kierunkach.

W okresie przygotowania ataku część sił artylerii dywizji w zapasowych SO o ewakuacja ześrodkowane na podstawie wyjściowej siły npla.

Do krótkim zazwyczaj artyleryjskim przygotowaniu nieprzyjaciel rozpocznie atak.

Z chwilą rozpoczęcia ataku, pododdziały dywizji, które podczas artyleryjskiego przygotowania ataku przebywały w schronach szybko zajmują swoje stanowiska i ogniem niszczą atakującego npla.

Należy uniemożliwić nieprzyjacielowi przełamanie pierwszej pozycji, a szczególnie dążenie do oskrzydlenia i obchodzenia rejonów obrony i punktów oporu. Jeśli jednak nplowi udało się włamać w przedni skraj na niektórych odcinkach, pododdziały w poszczególnych rejonach obrony i punktach oporu bronią się nawet wówczas, gdy znajdują się w okrążeniu, stwarzając w ten sposób trudności w manewrze drugich rzutów i odwrotów npla na polu walki.

Punkty oporu broniące się w okrążeniu, zmuszają npla do ich wymijania przez dalekie obejścia lub działania w trudniejszych warunkach terenowych, wiążą części jego sił, przez co

wyczerpują siły npla i hamują tempo jego natarcia. Oprócz tego stwarzają dogodne warunki do wykonania kontrataku i odtworzenia poprzedniego położenia. Npl może wprowadzać również nas w błąd i zaatakować odcinki na kierunkach dogodnych do natarcia, jednocześnie próbować natarcia na kierunkach trudnodostępnych i słabo obsadzonych, aby zmusić nas do przerwania odwodów na te kierunki, a następnie przenieść główny wysiłek na kierunek dogodny. Działania takie mogą być przeprowadzone jednocześnie tak na kierunku dostępnym jak również trudnodostępnym, przy czym w obu wypadkach działanie czołowych pododdziałów może być powiązane z działaniami desantów powietrznych.

Takie możliwości npla, charakterystyczne są dla walki w obronie na szerokim froncie i wymagają szczególnie sprawnego i dokładnego rozpoznania, wszechstronnego zaopatrzenia bojowego wojsk, śmiałego i pewnego dowodzenia i nawiązywania rwącego się współdziałania. Uporczywie broniące się punkty oporu mogą być celem napadu chemicznego npla, stąd konieczność prowadzenia w tych rejonach ciągłego rozpoznania chemicznego.

Wykonanie przez npla głównego uderzenia na inny kierunek jak przewidywano, może spowodować konieczność przerwania odwodu ogólnego /drugiego rzutu/ na nowy kierunek zagrożenia. Manewr taki musi być wzorowo zorganizowany i przygotowany.

Doa dywizji koordynuje działania pododdziałów. Z odcinków nie atakowanych przarzuca część sił na odcinki zagrożone lub wpływa na przebieg walki przez udzielenie pomocy ogniem i wykonaniem kontrataków na skrzydła włamań npla. Kontrataki pułków pierwszego rzutu wsparte siłami dywizji, powinny zlikwidować ewentualne włamania lub ograniczyć włamanie i zatrzymać natarcie. W Obronie na szerokim froncie cechą charakterystyczną są krótkie lecz zdecydowane kontrataki, które dają dobre rezultaty. Pułk na głównym kierunku uderzenia npla najczęściej nie kontratakuje, a przechodzi do uporczywej obrony odcinka drugiej pozycji i o nią opartych pozycji ryglowych, stwarzając dogodne warunki do kontrataku dywizyjnego. AOlpano i OZap dywizji pogłębiają jego obronę.

Działy dywizji przy pomocy sztabu śledzi działanie wojsk własnych i npla na kierunku głównego uderzenia, a na pozostałych odcinkach dąży do wyrwania inicjatywy działania z rąk npla, narzucając mu swoją wolę przede wszystkim przez wykonanie zdecydowanych kontrataków. Celem zapewnienia dogodnych warunków kontrataku należy zlokalizować wyłom i zabezpieczyć skrzyżła kontratakujących wojsk przez użycie odwodów ppanc, inżynierijnego i CZap. Szybka decyzja i śmiały manewr decydują o powodzeniu kontrataku.

Dowódca dywizji musi mieć w tym czasie dokładne dane o położeniu w całym pasie obrony dywizji i sąsiadów, dla uzasadnionego podjęcia takiej decyzji. Wymaga to wyteżonej i operatywnej pracy sztabu. Dowódca dywizji podejmuje decyzję na wykonanie kontrataku na zasadach ogólnych z tym, że musi zarządzić wyruszenie odwodu z rejonu rozmieszczenia w zależności od odległości do podstawy wyjściowej, odpowiednio wcześniej.

Owód ogólnowojskowy /drugi rzut/ nawet jeśli jest rozmieszczony w dwóch rejonach, powinien być użyty do kontrataku w całości. Po ich użyciu w miarę możliwości należy dążyć do szybkiego odtworzenia odwodów.

W razie niekorzystnych warunków do kontrataku dywizyjnego, dywizja powinna uparczywie bronić dostępu w głąb obrony, utrzymać dogodne rubieże i ograniczyć włamanie npla przez obsadzenie trzeciej pozycji lub pozycji ryglowych i nie dopuścić do przekłamania trzeciej pozycji, zabezpieczając w ten sposób wykonanie przeciwuderzenia przez armię.

Pododdziały, na które npl wykonał uderzenie atomowe lub użył środków trujących, mogą być po załamaniu natarcia zluzowane i poddane zabiegom sanitarnym, a ich sprzęt dezaktywacji. W wypadkach skażenia terenu, należy zorganizować obojścia. Czynności te wykonuje się na zasadach ogólnych jak w obronie na normalnym froncie.

Wnioski ogólne:

Z powyżej podanych zagadnień wynika, że:

1. Obronę na szerokim froncie stosuje się na kierunkach drugo-

rzędny ~~działający~~ ~~zazwyczaj~~ ~~w~~ ~~terenie~~ ~~nie~~ ~~wszędzie~~ ~~d~~ ~~ostępny~~ ~~do~~ ~~dzia-~~
łań nacierających wojsk npla lub w wypadku ~~dotychczasowej~~
ilości sił i środków do zorganizowania obrony na normalnym
froncie oraz w odwrocie.

2. Przejście DZ do obrony na szerokim froncie najczęściej bę-
dzie ~~wstępować~~ przy przejściu jej z natarcia w operacyj-
nej głębokości obrony npla.
3. Dywizja w obronie na szerokim froncie może bronić do 30 km
i więcej. Wzmocnienia w zasadzie nie otrzyma za wyjątkiem
1-2 dygnów artylerii, 1 - 2 batalionów saperów.
4. Dywizja piechoty najczęściej ugrupowuje się w jednym rzucie
organizując silny i ruchliwy odwód.
DZ będzie ugrupowana z reguły w dwa rzuty.
5. Większość środków wzmocnienia wykorzystuje się na głównym
wysiłku obrony oraz dla zamknięcia kierunków w terenie trud-
nodostępnym.
6. Struktura pasa obrony jest podobna jak w obronie na normal-
nym froncie. Na odcinkach trudnodostępnych obronę rozbu-
duje się systemem samodzielnych, batalionowych, kompanij-
nych rejonów obrony i punktów oporu.
7. Szczególną uwagę zwraca się na organizację zabezpieczenia
bojowego działkań, a szczególnie na walkę z desantami po-
wietrzanymi npla oraz na zabezpieczenie skrzydeł i styków.
8. Współdziałanie w obronie na szerokim froncie jest jednym
z zasadniczych zagadnień w pracy dowódcy dywizji i jest bar-
dziej skomplikowane niż w obronie na normalnym froncie.
9. Duże znaczenie ma szeroki manewr sił i środków wzdłuż
frontu i z głębi obrony.
10. Utrzymanie łączności jest utrudnione, a szerokość pasa obro-
ny zwiększa zużycie sił i środków łączności.
Duże znaczenie ma wykorzystanie ruchomych środków łączno-
ści i radia. Dla zabezpieczenia ciągłej łączności koniecz-
nym jest posiadanie silnego odwodu środków łączności.

11. Użycie broni atomowej przez npla w obronie na szerokim froncie jest mniej prawdopodobne ze względu na to, że ^{jest to} kierunek drugorzędny; jednak nie wyklucza to możliwości, że na głównym kierunku uderzenia npla może być użyta broń atomowa lub BSP. W związku z tym należy zawsze organizować obronę przeciwoatomową.

OPRACOWAŁ
STARSZY WYKŁADOWCA TC

SPRAWDZIŁ:
ST. KIER. TAKT. II KURSÓW SŁ. BC.

/-/ WÓJTOWICZ - ppłk

/-/ KOTUS - płk

Wykonano w 100 egz.

Egz. nr 1-100 Bibl. Tajna
Wyk. Wójtowicz - ppłk
Druk. ^Uzdowska
Nr ks. 540 nr brudnop. 01241

